KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Lausunto

23.11.2020

EDUSKUNNAN MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

Asia: HE 199/2020 vp eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 ja 6 §:n sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Kuluttajaliitto- Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää seuraavat huomiot esityksestä:

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että elintarvikeketjua tarkastellaan kokonaisuutena, jossa huomioidaan myös loppukäyttäjien eli kuluttajien näkemykset ja etu. Hyvin toimiva, reilu ja kilpailukykyinen elintarvikeketju muodostuu monista eri osista ja sitä koskevaa sääntelyä valmisteltaessa ja arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota kuluttajien kysyntään ja kuluttajakäyttäytymistä ohjaaviin seikkoihin.

Esityksen tavoitteet reilujen ja hyvien kauppatapojen edistämisestä ovat kannatettavia. Kuluttajaliitolla ei ole kantaa esityksessä oleviin, kauppatapadirektiiviin perustuviin kiellettyjen kauppatapojen sääntelyehdotuksiin sinänsä, mutta haluamme todeta, että niiden vaikutusten arvioinnissa ei ole riittävästi pystytty arvioimaan mahdollisten muutosten vaikutuksia tuotevalikoimiin ja saatavilla olevien tuotteiden hintoihin.

Mm. teettämämme laajan kuluttajaselvityksen (otteet liitteenä 1) perusteella suomalaisia kuluttajia eniten kiinnostava ja ohjaava seikka ruokaostoksilla on hinta. Ruoan kotimaisuus, terveellisyys ja turvallisuus sekä muut seikat ovat selvästi vähämerkityksellisempiä. Kuluttajat valitsevat mielellään suomalaista ruokaa, mikäli se on hinnaltaan kilpailukykyistä ja toivoisivat voivansa suosia kotimaista ruokaa. Erityisesti nykyisessä koronapandemian johdosta tiukentuvassa taloudellisessa tilanteessa ja kuluttajien ostovoiman heikentyessä tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei sääntely nosta kohtuuttomasti kuluttajahintoja kotimaisten tuotteiden osalta tai vähennä kuluttajien saatavilla olevaa laajaa tuotevalikoimaa, johon kuuluu tuotteita monissa eri hintaryhmissä.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että elintarvikeketjun toimijoita valvovalla viranomaisella on riittävät resurssit ja tehokkaat toimivaltuudet toimia tehtävässään. Esitetyt laajennukset elintarvikemarkkinavaltuutetun toimivaltuuksiin ovat siten kannatettavia. Valtuutetulle esitetyt tehtävät ovat kuitenkin erittäin vaativia ja esityksessäkin todetulla tavalla sovellettavaksi tulee monenlaista ja -sisältöistä lainsäädäntöä sekä erilaisia juridisia prosesseja. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto katsoo, että esitykseen jatkovalmistelussa tehty muutos poistaa valtuutettua koskevista pätevyysvaatimuksista ylempi oikeustieteellinen tutkinto, on huolestuttava. Valtuutetun tehtävien menestyksekäs hoitaminen edellyttää laaja-alaista juridista osaamista ja ymmärrystä erilaisista mm. kilpailu-, kuluttaja-,

yhtiö- ja hallinto-oikeudellisista seikoista ja niiden yhteensovittamisesta ja siksi valtuutetulta tulisi jatkossakin edellyttää ylempää oikeustieteellistä tutkintoa soveltuvan osaamisen osoittamiseksi.

Elintarvikeketju ei toimi ilman kuluttajia. Hyvin toimiva, kilpailukykyinen ja monipuolinen elintarvikeketju huomioi myös kuluttajien toiveet ja mahdollisuudet ja kehittyy kysynnän mukaan. Samalla ketjun muilla toimijoilla on huomattava rooli kuluttajien auttamisessa kohti kestäviä ja terveellisiä valintoja. Tämä vaatii laajaa ja monipuolista yhteistyötä ketjun toimijoiden ja sidosryhmien kesken.

Helsingissä 23.11.2020

Tiina Vyyryläinen
Vaikuttamistyön päällikkö, OTK

Liite: otteita Kuluttajaliiton Aula Researchilla teettämästä selvityksestä 09/2020

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Lausunto

23.11.2020

Ruoan ostopäätöksiin vaikuttavat tekijät

Kun teet päätöksiä ruokaostostesi suhteen, mitkä tekijät vaikuttavat tällä hetkellä eniten ostopäätöksiisi?
Laita seuraavat tekijät järjestykseen siten, että 1 = eniten ostopäätökseesi vaikuttava tekijä ja 8 = vähiten ostopäätökseesi vaikuttava tekijä

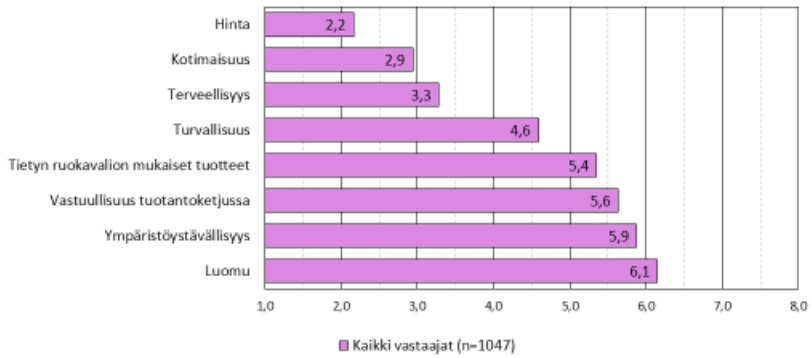

9.10.2020 Luottamuksellinen 21

Toive ostopäätöksiin vaikuttavista tekijöistä

Entä mitä tekijöitä haluaisit painottaa / suosia ruokaostoksissasi, jos sinun ei tarvitsisi ottaa huomioon mitään mahdollisia rajoitteita (esim. tuotteen hinta ja saatavuus)? Valitse kolme tekijää, joita haluaisit painottaa eniten.

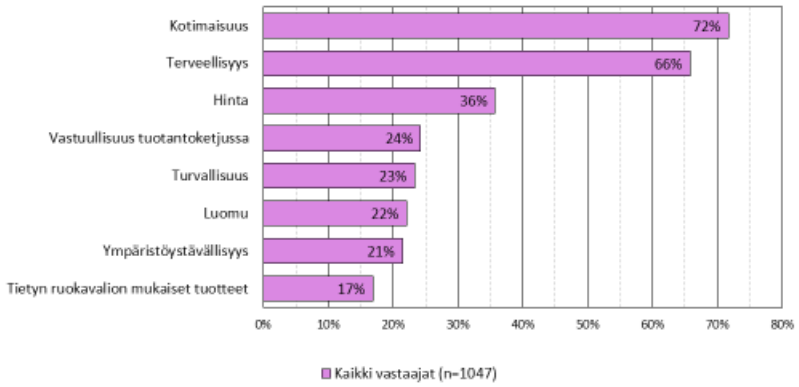

9.10.2020 Luottamuksellinen 24